

ශීර්ෂය 102 - මුදල් අමාත්‍යාංශය

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 මතය

ශීර්ෂය 102 - මුදල් අමාත්‍යාංශයේ 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශය, එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශය හා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශවලින් සමන්විත 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවේ ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 11(1) වගන්තිය ප්‍රකාරව මුදල් අමාත්‍යාංශයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් ඇතුළත් සම්පිණ්ඩන වාර්තාව 2022 ජූනි 16 දින ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරී වෙත නිකුත් කරන ලදී. විගණන පනතේ 11(2) වගන්තිය ප්‍රකාරව අමාත්‍යාංශයට අදාළ වාර්ෂික විස්තරාත්මක කළමනාකරණ විගණන වාර්තාව 2022 ජූලි 28 දින ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරී වෙත නිකුත් කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(6) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 10 වගන්තිය ප්‍රකාරව මෙම වාර්තාව පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට මුදල් අමාත්‍යාංශයේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ මූලධර්මවලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 මතය සඳහා පදනම

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබා ගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ වගකීම

පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ මූලධර්මවලට අනුකූලව හා 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 38 වගන්තියේ සඳහන් විධිවිධානවලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කෙරෙන පරිදි මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම හා වංචා සහ වැරදි හේතුවෙන් ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ වගකීම වේ.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) වගන්තිය ප්‍රකාරව අමාත්‍යාංශය විසින් වාර්ෂික හා කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වා ගෙන යා යුතුය.

ජාතික විගණන පනතේ 38(1)(ඇ) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව අමාත්‍යාංශයේ මූල්‍ය පාලනය සඳහා සඵලදායී අභ්‍යන්තර පාලන පද්ධතියක් සකස් කර පවත්වා ගෙන යනු ලබන බවට ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරී සහතික

විය යුතු අතර එම පද්ධතියේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව කලින් කල සමාලෝචනයක් සිදු කර ඒ අනුව පද්ධතිය ඵලදායී ලෙස කරනගෙන යාමට අවශ්‍ය වෙනස්කම් සිදු කරනු ලැබිය යුතුය.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය පිළිබඳ විගණකගේ වගකීම

සමස්ථයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා හා වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණකාධිපති වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැම විටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇති විය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මකභාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කර ගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්ස්ථානාධිකාරයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභැරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ භැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණ අයුරින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් බව ඇගයීම.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

මාගේ විගණනය තුළදී හඳුනාගත් වැදගත් විගණන සොයාගැනීම්, ප්‍රධාන අභ්‍යන්තර පාලන දුර්වලතා හා අනෙකුත් කරුණු පිළිබඳව ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරී දැනුවත් කරන ලදී.

1.5 වෙනත් නෛතික අවශ්‍යතා පිළිබඳ වාර්තාව

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 6(1)(ඇ) වගන්තිය ප්‍රකාරව පහත සඳහන් කරුණු මා ප්‍රකාශ කරමි.

- (අ) මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉකුත් වර්ෂය සමඟ අනුරූප වන බවට,
- (ආ) ඉකුත් වර්ෂයට අදාළ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මා විසින් කර තිබුණු නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කර තිබුණි.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 අග්‍රිම කළමනාකරණය

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණය කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සැලසුම් කළ පරිදි අදාළ කාර්යයන් ඉටු කිරීම සඳහා 2021 වර්ෂයේදී අමාත්‍යාංශය විසින් එකතුව රු.මිලියන 2,881 ක් වූ අග්‍රිම භාණ්ඩාගාරයෙන් ඉල්ලුම් කර තිබුණ ද, භාණ්ඩාගාරය විසින් එකතුව රු. මිලියන 2,416 ක අග්‍රිම පමණක් ලබා දී තිබුණි. ඒ අනුව, ඉල්ලුම් කළ අග්‍රිමයෙන් රු. මිලියන 465 ක අග්‍රිම අඩුවෙන් ලැබී තිබුණි.	වියදම් අවශ්‍යතා පැන නැගී තිබූ නමුත් අක්මුදල් ලබා දීමේ ගැටළුකාරී තත්ත්වය මත ඉල්ලුම් කළ අග්‍රිමයට වඩා අඩුවෙන් අග්‍රිම ලබා දී තිබුණි.	සැලසුම් කළ පරිදි අග්‍රිමය ලබාගෙන අදාළ කාර්යයන් ඉටුකිරීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.

2.2 වියදම් කළමනාකරණය

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) වැය විෂයයන් 32 ක් සඳහා එකතුව රු.57,190,000 ක ශුද්ධ ප්‍රතිපාදනයක් සලසා තිබුණත්, සමාලෝචිත වර්ෂයේදී එම ප්‍රතිපාදන වලින් කිසිදු උපයෝජනයක් නොකිරීම නිසා මුළු ප්‍රතිපාදනයම ඉතිරි වී තිබුණි.	2021 වර්ෂයේ රට තුළ පැවති කොවිඩ් 19 වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් සැලසුම් කළ පරිදි කාර්යයන් ඉටු කිරීමට නොහැකි වීම ප්‍රතිපාදන ඉතිරිවීමට හේතු විය.	ප්‍රතිපාදන උපරිම අයුරින් කාර්යක්ෂම ලෙස උපයෝජනය කිරීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.
(ආ) වැය විෂයයන් 67 ක් සඳහා එකතුව රු.1,988,505,300 ක අධි ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණු අතර, ඉන් එකතුව රු.859,389,689 ක් උපයෝජනය කර තිබුණි. ඒ අනුව රු.1,129,115,611 ක ප්‍රතිපාදන ඉතිරි වී තිබුණි. එම ඉතිරිය එක් එක් වැය විෂයයන් සඳහා සලසා තිබුණු ප්‍රතිපාදනයෙන් සියයට 11 ක සිට සියයට 99 ක් දක්වා පරාසයක ප්‍රමාණයක් වී තිබුණි.	කොවිඩ් 19 වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් විදේශ රටවල පැවැත්වෙන වැඩිමුළු සඳහා නිලධාරීන්ට සහභාගි වීමට නොහැකි වීම, ඇස්තමේන්තුගත වියදම් ඉදිරිපත් නොවීම සහ අමාත්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය පත් නොකිරීම හේතුවෙන් වියදම් අවශ්‍යතා පැන නොනැගීම යන හේතූන් මත ප්‍රතිපාදන ඉතිරි වී ඇත.	ප්‍රතිපාදන උපරිම අයුරින් කාර්යක්ෂම ලෙස උපයෝජනය කිරීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.

2.3 අත්තිකාරම් නිකුත් කිරීම් හා පියවීම්

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) වර්ෂ 05 ක සිට වර්ෂ 17 ක කාල පරාසයක සිට සේවය අතහැර ගිය නිලධාරීන් 05 දෙනෙකුගේ හිඟ හිටි එකතුව රු.556,141ක ණය ශේෂ සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අයකර ගැනීමට අපොහොසත් වී තිබුණි.	නිලධාරීන් දෙදෙනෙකුගේ ණය පිළිබඳ කටයුතු කිරීමට නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ලිපි යොමු කර ඇති බවත්, නිලධාරීන් දෙදෙනෙකුගේ ණය මුදල්වල ඇපකරුවන් හට ණය මුදල් පියවන ලෙස දන්වා ඇති බවත්, එක් නිලධාරියෙකුගේ ණය ශේෂය කපා හැරීමට රාජ්‍ය මුදල් අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්ගේ අනුමැතිය ලැබී ඇති බැවින් 2022 වර්ෂයේදී එම ණය ශේෂය කපා හැරීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.	හිඟ ණය ශේෂ සම්බන්ධව සොයා බලා නොපමාව අවශ්‍ය ඉදිරි ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කළ යුතු වීම.
(ආ) ආර්ථික හා ප්‍රතිපත්ති සංවර්ධන අංශයට අනුයුක්තව සිටි නිලධාරීන්ගෙන් අයවිය යුතු ණය ශේෂ එකතුව රු.4,145,643 ක් වී තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් එම ණය ශේෂ අයකර ගැනීමට අමාත්‍යාංශය අපොහොසත් වී තිබුණි.	මෙම ණය ශේෂ එවකට පැවති ආර්ථික හා ප්‍රතිපත්ති සංවර්ධන අංශයේ පැවති අත්තිකාරම් ගිණුමට අදාළ වන අතර, ඉදිරියේදී මෙම ණය ශේෂ අයවිය යුතු පුද්ගලයින් සේවය කරන සේවා ස්ථාන හඳුනාගෙන අය කර ගැනීමට හෝ එසේ අයකර ගත නොහැකි ණය ශේෂයන් මු.රෙ. 113 (3) ප්‍රකාරව කටයුතු කර ණය ශේෂ කපා හැරීම කරනු ලැබේ.	හිඟ හිටි ණය ශේෂ සම්බන්ධව නොපමාව අවශ්‍ය ඉදිරි ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතු වීම.
(ඇ) මුදල් හා ප්‍රාග්ධන වෙළඳපල සහ රාජ්‍ය ව්‍යවසාය ප්‍රතිසංස්කරණ රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයේ සේවය අතහැර ගිය නිලධාරියෙකුගෙන් මාස 03 ක කාලය ඉක්මවූ රු.170,563 ක ණය ශේෂයක් පැවතුණි. එම ණය ශේෂය සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අයකර ගැනීමට අමාත්‍යාංශය අපොහොසත් වී තිබුණි.	මුදල් හා ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළ සහ රාජ්‍ය ව්‍යවසාය ප්‍රතිසංස්කරණ රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය විසුරුවීමෙන් පසු නිලධාරියෙකුගෙන් අයවිය යුතු ණය ශේෂය මුදල් අමාත්‍යාංශයේ වැය ශීර්ෂය වෙත පවරා ගන්නා ලද අතර, එම ණය ශේෂය අයකර ගැනීමට කටයුතු කරමින් පවතී.	හිඟ හිටි ණය ශේෂ නොපමාව අය කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 ව්‍යාපෘති ඉටුකිරීමේ අකාර්යක්ෂමතාව

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණය කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>මුදල් අමාත්‍යාංශය යටතේ දේශීය අරමුදල්, විදේශ ණය හා ආධාර යොදවා ක්‍රියාත්මක කරන සමාජ ආරක්ෂණ ජාල ව්‍යාපෘතිය (SSNP) සඳහා සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.මිලියන 8 ක ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණි. එමෙන්ම, මූල්‍ය අංශ නවීකරණ ව්‍යාපෘතිය (FSMP) සඳහා එකතුව රු. මිලියන 489 ක ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණි. එම ව්‍යාපෘතිවල කාර්යසාධනය මන්දගාමී ස්වරූපයක් ගැනීම හේතුවෙන් සමාජ ආරක්ෂණ ජාල ව්‍යාපෘතිය (SSNP) සඳහා සලසා තිබුණු ප්‍රතිපාදනවලින් සියයට 65 ක් හෙවත් රු.මිලියන 5.2 ක ප්‍රතිපාදන උපයෝජනය කර නොතිබුණි. මූල්‍ය අංශ නවීකරණ ව්‍යාපෘතිය (FSMP) සඳහා සලසා තිබුණු එකතුව රු.මිලියන 489 ක ප්‍රතිපාදනවලින් එම ව්‍යාපෘතිය වෙනුවෙන් කිසිදු උපයෝජනයක් නොකර, රු. මිලියන 313 ක ප්‍රතිපාදන වෙන් වැය විෂයයන්ට මාරු කර තිබුණි.</p>	<p>2021 වර්ෂයේ රට තුළ පැවති කොවිඩ් 19 වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් සැලසුම් කළ පරිදි අදාළ කාර්යයන් ඉටු කිරීමට නොහැකි වීම හා අපේක්ෂිත පරිදි වියදම් ඉදිරිපත් නොවීම මත ප්‍රතිපාදන ඉතිරි වීමට හේතු විය. එබැවින්, වියදම් අවශ්‍යතා පැන නැඟුණු වෙනත් අත්‍යාවශ්‍ය වැය විෂයයන්ට අතිරික්ත ප්‍රතිපාදන මාරු කර ගැනීම ද සිදු කරන ලදී.</p>	<p>ව්‍යාපෘති අරමුණු ඉටුකර ගැනීම සඳහා සලසා තිබුණු ප්‍රතිපාදන, කාර්යක්ෂම ලෙස උපයෝජනය කළ යුතු වීම.</p>

3.2 ප්‍රගතිය ඉදිරිපත් කර නොතිබීම

මුදල් අමාත්‍යාංශයේ 2021 වර්ෂයට අදාළ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම අනුව පහත සඳහන් අරමුණු ඉටු කර ගැනීමට අදාළ ක්‍රියාකාරකම් සිදු කිරීමට අපේක්ෂා කර තිබුණි.

- (i) භාණ්ඩාගාරය යටතේ ඇති දෙපාර්තමේන්තුවල සාර්ව මූල්‍ය මෙහෙයුම් තහවුරු කර ගැනීම
- (ii) වෙළඳ ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් සඳහා පහසුකම් සැලසීම හා යහපාලනය වැඩිදියුණු කිරීම

- (iii) රාජ්‍ය ආයෝජන සඳහා පහසුකම් සැලසීම, වත්කම් කළමනාකරණයේ හා මානව සම්පත් කළමනාකරණයේ උපරිම උපයෝජනය තහවුරු කිරීම
- (iv) කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා පුහුණුව ලත් මානව සම්පත් සංවර්ධනය තහවුරු කර ගැනීම
- (v) ගිණුම් කටයුතු භාවය හා යහපාලනය තහවුරු කර ගැනීම

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් නිරීක්ෂණය කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
ඉහත සඳහන් කාර්යයන් ඉටු කිරීමේ ප්‍රගතිය පිළිබඳ තොරතුරු විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.	අදාළ කාල සීමාව තුළ විධිමත් මූල්‍ය කළමනාකරණයක් පවත්වා ගැනීමට අඛණ්ඩව අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සිදු කර ඇති බවත්, 2021 වර්ෂයේදී කොවිඩ් 19 වෛරස් තත්ත්වය හේතුවෙන් පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම හා සහභාගීත්වය අවම වූ බවත්, විදේශ සංචිත පිළිබඳව උද්ගත වී ඇති තත්ත්වය හේතුවෙන් ගැටළුවලට මුහුණ පා ඇති ආනයන හා අපනයන ක්ෂේත්‍රයේ නියුතු ව්‍යවසායන්ගේ දුෂ්කරතා අවම කිරීම සඳහා පහසුකම් සලසා ඇති බවත්, ITMIS ව්‍යාපෘතිය හරහා රාජ්‍ය ආයතනවල ගිණුම් කටයුතු වඩාත් විධිමත් කිරීම සිදු කර ඇති බවත්, රාජ්‍ය වත්කම් කළමනාකරණ, සුපරීක්ෂණ හා උපරිම වත්කම් උපයෝජනය පිළිබඳ අවධානය යොමු කර ඇති බව හා රාජ්‍ය ආදායම් එකතු කරන ලද දෙපාර්තමේන්තුවල කටයුතු නිරන්තරව අධීක්ෂණය කරන ලදී.	සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළව ඉටු කරන ලද ක්‍රියාකාරකම් හා ඒ සම්බන්ධව ප්‍රගතිය වාර්තාවට ඇතුළත් කළ යුතු වීම.

3.3 ප්‍රසම්පාදනයන්

(අ) ප්‍රසම්පාදනයන් සැලසුම් කිරීම

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(i) රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 4.2.1(අ) හා (ආ) මාර්ගෝපදේශ ප්‍රකාරව ප්‍රසම්පාදන අස්ථිත්වය විසින් අවම වශයෙන් වසර තුනක (03) කාලයක් සඳහා අපේක්ෂිත ප්‍රසම්පාදන කටයුතු ඇතුළත් කරමින් ප්‍රධාන ප්‍රසම්පාදන සැලැස්මක් සකස් කළ යුතු වුවද, අමාත්‍යාංශය විසින් එවැනි ප්‍රසම්පාදන සැලැස්මක් පිළියෙළ කර නොතිබුණි.	2020 හා 2021 යන වර්ෂවල අමාත්‍යාංශයේ විවිධ අංශවල සේවකයින් කොවිඩ් රෝගී තත්ත්වයට ගොදුරු වීම හේතුවෙන් එම අංශ වසා දැමීමට සිදු වූ අතර, අවශ්‍ය තොරතුරු ලබා ගැනීමට නොහැකි වීම මත ප්‍රධාන ප්‍රසම්පාදන සැලැස්ම සකස් කිරීමට නොහැකි විය.	රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතු වීම.

(ii) රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 4.2.1(ඇ) මාර්ගෝපදේශය ප්‍රකාරව එළඹෙන වර්ෂය සඳහා වූ ප්‍රසම්පාදන කටයුතු විස්තරාත්මකව පිළියෙල කරනු ලැබිය යුතු වුවද, අමාත්‍යාංශය විසින් 2021 වර්ෂයට අදාළ විස්තරාත්මක ප්‍රසම්පාදන සැලැස්ම, එම වර්ෂය අවසන් වූ පසු 2022 ජනවාරි 19 දින විගණනයට ඉදිරිපත් කර තිබුණි.

2021 වර්ෂයේ සවිස්තරාත්මක ප්‍රසම්පාදන සැලැස්ම සකස් කර ඇත.

රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ විධිවිධාන වලට අනුව නියමිත කාල වකවානු තුළ ප්‍රසම්පාදන සැලැස්ම පිළියෙල කර, ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.

(ආ) භාණ්ඩාගාර පැරණි ගොඩනැගිල්ලේ මධ්‍ය වායු සමන පද්ධතිය සඳහා නව ශීතකරණ යන්ත්‍රයක් (Chiller Machine) සපයා සවිකිරීම

මහා භාණ්ඩාගාර පැරණි ගොඩනැගිල්ලේ මධ්‍යම වායු සමන පද්ධතිය සඳහා නව ශීතකරණ යන්ත්‍රයක් (Chiller Machine) සපයා සවිකිරීම සඳහා ජාතික තරඟකාරී ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමය යටතේ සැපයුම් කොන්ත්‍රාත්කරු ලෙස පෞද්ගලික සමාගමක් තෝරාගෙන ඒ සඳහා 2020 වර්ෂයේ හා 2021 වර්ෂයේදී එකතුව රු.25,464,689 (බදු සහිත) ක් අදාළ කොන්ත්‍රාත්කරු වෙත ගෙවා තිබුණි. ඒ පිළිබඳව පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(i) 2019 අගෝස්තු 23 දින ප්‍රථම වතාවට රැස් වූ ප්‍රසම්පාදන කමිටුව විසින් මෙම ප්‍රසම්පාදන සඳහා උපදේශන සේවය, ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය වෙතින් ඉටුකර ගැනීමට තීරණය කර තිබුණි. ඒ අනුව පිරිවැය ඇස්තමේන්තුවක් සකස් කිරීම හා ලංසු ලේඛන සකස් කිරීමේ කටයුතු ඉටුකර දීම වෙනුවෙන් ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් රු.897,000 ක ඇස්තමේන්තුවක් ඉදිරිපත් කර තිබුණි.</p>	<p>ඇස්තමේන්තු මිලට වඩා තෝරාගත් කොන්ත්‍රාත්කරුගේ මිලෙහි අඩුවීමක් සිදුවී ඇත.</p>	<p>හැකි තාක් නිවැරදිව ඇස්තමේන්තු සකස් කිරීමට කටයුතු කළ යුතු වීම</p>

පිරිවැය ඇස්තමේන්තු සකස් කිරීමේදී හැකි තාක් නිවැරදිව පිළියෙල කිරීමට වගබලා ගත යුතු වුවද, උපදේශන සේවා ආයතනය ලෙස තෝරාගත් ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් මෙම ප්‍රසම්පාදනයේ පිරිවැය ඇස්තමේන්තුව ලෙස එකතුව රු.34,000,000 (බදු රහිත) ක් ඉදිරිපත් කර තිබුණු අතර එය ප්‍රසම්පාදන කමිටුව විසින්ද අනුමත කර තිබුණි. ඒ අනුව අදාළ කොන්ත්‍රාත්කරු විසින් ඉදිරිපත් කර තිබුණු මිල වන රු.23,666,049 (බදු රහිත) හා සැසඳීමේදී පිරිවැය ඇස්තමේන්තුව රු.10,333,951 කින් හෙවත් සියයට 30 කින් වැඩි වී තිබුණි.

(ii) 2019 අගෝස්තු 23 දින මෙම ප්‍රසම්පාදන කටයුතු ආරම්භ කර තිබුණු අතර, 2020 ජූලි 10 දින රැස් වූ ප්‍රසම්පාදන කමිටුව විසින් මෙම සැපයුම් කොන්ත්‍රාත්තුව සඳහා UL (Registered by Underwriters Laboratories) සහතිකය අත්‍යාවශ්‍ය බව සඳහන් කර තෝරාගත් කොන්ත්‍රාත්කරු හට එම සහතිකය නොමැති බැවින් නැවත ප්‍රසම්පාදනය සිදුකළ යුතු බව තීරණය කර තිබුණි. පසුව මෙම සහතිකය අවශ්‍ය නොවන බව ප්‍රසම්පාදන කමිටු තීරණය මත සකස් කළ අතිරේක සටහනක් (Addendum 1) මගින් දක්වා, නැවත විවෘත කළ මිල ගණන් යටතේ ලංසු කැඳවා ඉහත සැපයුම් කොන්ත්‍රාත්කරු තෝරාගෙන තිබුණි. ප්‍රසම්පාදන තීරණ ගැනීමේදී හැකිතාක් නිවැරදිව හා නොපමාව සිදු කළ යුතු වුවද, එසේ සිදු නොකිරීම නිසා මෙම ප්‍රසම්පාදනය සම්බන්ධව පළමුවෙන්ම පළ කරන ලද පුවත්පත් දැන්වීම සඳහා වැය කරන ලද රු.198,045 ක මුදල අනාර්ථක වී තිබුණි.

2020.07.30 දින පැවති පූර්ව ලංසු සාකච්ඡාව වෙනුවෙන් 2020.07.31 දිනැති ප්‍රසම්පාදන තීරණය මත සකස් කළ අතිරේක සටහන (Addendum I) පරිදි ලංසු ලේඛණයේ පිටු අංක 25හි, UL සහතිකය සම්බන්ධයෙන් වන වගන්තිය 6.1(i) අවශ්‍ය නොවන බව සඳහන් කර ඇත. පළමු ප්‍රසම්පාදනයේදී එම UL සහතිකය ඇති කිසිදු සමාගමක් ලංසු ලේඛන ඉදිරිපත් කර නොතිබූ බැවින් හා දෙවන වරද පූර්ව ලංසු සාකච්ඡාවේදී ලංසු ඉදිරිපත් කිරීමට කිරීමට කැමති පුද්ගලයන් සමඟ සාකච්ඡා කිරීමේදී මෙම සහතිකය අත්‍යාවශ්‍ය නොවන බවට නිරීක්ෂණය විය. ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ සියලු ලංසු ඉදිරිපත් කර ඇති අයට සමාන අවස්ථාවක් ලබා දීම අරමුණු කරගෙන පුවත්පත් දැන්වීමක් පළ කරන ලදී.

(iii) 2019 අගෝස්තු 23 දින මෙම ප්‍රසම්පාදන කටයුතු ආරම්භ කර, 2020 සැප්තැම්බර් 18 දින ඉහත කොන්ත්‍රාත්කරු වෙත කොන්ත්‍රාත්තුව ප්‍රදානය කර තිබුණි. ඒ අනුව, මෙම ප්‍රසම්පාදනය සඳහා සැපයුම් කොන්ත්‍රාත්කරුවෙකු තෝරා ගැනීමට වර්ෂ 01 දින 26 ක දීර්ඝ කාලයක් ගතවී තිබුණි.

2019.08.23 දින මෙම ප්‍රසම්පාදනය ආරම්භ කළ අතර එහි ප්‍රසම්පාදන කාල රාමුව අනුව 2020.01.31 දින එය අවසන් වීමට නියමිතව තිබුණි. රටේ පැවති කොවිඩ් වසංගත තත්ත්වය මත කාර්යාලය කටයුතු ඇණහිටීම හේතුවෙන් නියමිත කාලයට වඩා වැඩි කාලයක් එනම්, මාස 04 දින 14ක කාලයක් තාක්ෂණික ඇගයීමේ කටයුතු සඳහා ගතවූ බැවින් ලංසු වලංගුතාවය දීර්ඝ කිරීමට සිදු විය.

(ඇ) පාර්ලිමේන්තු කටයුතු අංශය සඳහා ජායා පිටපත් යන්ත්‍රයක් මිලදී ගැනීම.

මුදල් අමාත්‍යාංශයේ පාර්ලිමේන්තු කටයුතු අංශය සඳහා ජායා පිටපත් යන්ත්‍රයක් මිලදී ගැනීම සඳහා සීමිත මිල ගණන් යටතේ පෞද්ගලික සමාගමක් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද රු.1,539,000 (බදු සහිත) ක ලංසුව තෝරාගෙන, 2021 වර්ෂයේදී එම කොන්ත්‍රාත් වටිනාකම මත කොන්ත්‍රාත්කරු වෙත ගෙවීම් කර තිබුණි.

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(i) ඉහත යන්ත්‍රය මිලදී ගැනීම සඳහා තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටුවේ නිර්දේශය අනුව සකස් කළ ලංසු ලේඛනවල 2.7 වගන්තිය අනුව කොන්ත්‍රාත් මුදලින් සියයට 5 ක් වූ කාර්යසාධන සුරක්ෂණය සැපයුම් කොන්ත්‍රාත්තුව අවසන් වී දින 28 ක් ඔබ්බට වූ දිනය දක්වා කාල පරිච්ඡේදය ආවරණය වන පරිදි ඉදිරිපත් කළ යුතුව තිබුණත්, සැපයුම් කොන්ත්‍රාත්තුව සම්බන්ධව එම කාර්යසාධන සුරක්ෂණ ලබාදී නොතිබුණි.	අදාළ ආයතනය වෙත ප්‍රදානය කිරීමේදී කාර්යසාධන ඇපකරය ලබාගෙන නොමැති බව හා ඉදිරියේදී එසේ නොවීමට වගබලා ගැනීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.	රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව කාර්යසාධන සුරක්ෂණ ලබා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.
(ii) තෝරාගත් කොන්ත්‍රාත්කරු හට 2021 මැයි 20 දින මිලදී ගැනීමේ ඇතවුම් නිකුත් කර තිබුණද, සැපයුම් කාල පරිච්ඡේදය හා යන්ත්‍රය පිළිබඳ වගකීම් කාලය ඇතුළත් කොන්දේසි සහිතව කොන්ත්‍රාත්කරු සමඟ ගිවිසුමකට එළඹ නොතිබුණි.	කොන්ත්‍රාත් ආයතනය විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද ලංසු ලේඛනයේ කොන්දේසි සඳහා දෙපාර්ශවයේ එකඟතාවය මත ප්‍රදානය කරන ලදී.	සැපයුම් කාල පරිච්ඡේදය දක්වා අංග සම්පූර්ණ ලෙස ගිවිසුමක් සකස් කර ගිවිසුම්ගත වීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.
(iii) රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 4.2.2 හා 4.2.3 මාර්ගෝපදේශ ප්‍රකාරව ප්‍රසම්පාදනයක් ආරම්භවීමේ අවස්ථාවේ සිට අවසන් කරන තුරු එක් එක් ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවන්හි පියවර පිළිබඳ විස්තර කර අදියර 02 ක් යටතේ ප්‍රසම්පාදන කාලසටහනක් පිළියෙල කර නොතිබුණි. ප්‍රසම්පාදනය 2021 පෙබරවාරි 18 දින ආරම්භ කර මාස 06 දින 24 ක කාල පමාවකට පසුව අදාළ යන්ත්‍රය 2021 සැප්තැම්බර් 14 දින සපයා තිබුණි.	ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලියට කාල රාමු සකස් කර නොතිබුණි.	රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය ප්‍රකාරව ප්‍රසම්පාදන කාලසටහනක් පිළියෙළ කර ඒ අනුව ප්‍රසම්පාදන කටයුතු කළ යුතු වීම.
(iv) ප්‍රසම්පාදනය යටතේ 2021 සැප්තැම්බර් 14 දින අමාත්‍යාංශය වෙත ලැබුණු ඡායා පිටපත් යන්ත්‍රය සඳහා අදාළ සැපයුම් කොන්ත්‍රාත්කරු හට මුදල් ගෙවීමට ප්‍රථම අදාළ පිරිවිතරවලට අනුකූලද යන්න පිළිබඳව තාක්ෂණික නිලධාරියෙකුගේ සහතිකයක් ලබාගෙන නොතිබුණි.	තාක්ෂණික නිලධාරියෙකුගේ පරීක්ෂාවට යොමු කර නොමැති බව හා ඉදිරියේදී මෙම දෝෂය වළක්වා ගැනීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.	සපයා ගන්නා ලද භාණ්ඩ නියමිත පිරිවිතරවලට අනුකූලද යන්න පිළිබඳව තාක්ෂණික නිලධාරියෙකුගේ පරීක්ෂාවට ලක් කර සහතික කරවා ගත යුතු වීම.
(v) සැපයුම් කොන්ත්‍රාත්තුවට අදාළව ලංසු ලේඛනවල සඳහන් වූ කොන්දේසි යටතේ නියමිත දිනට අදාළ සැපයුම සිදුකිරීමට කොන්ත්‍රාත්කරු අපොහොසත් වුවහොත් ප්‍රමාදවන සෑම දිනක් වෙනුවෙන් කොන්ත්‍රාත් මුදලින් සියයට 0.05 කට සමාන මුදලක්	ප්‍රමාද ගාස්තු අය කිරීමක් සිදු නොකරන ලදී.	සැපයුම් කාල වකවානු දක්වා අංග සම්පූර්ණ ලෙස ගිවිසුමක් සකස් කර ගිවිසුම්ගත වීමට කටයුතු කළ යුතු වීම හා ගිවිසුමේ

අඩුකරගත යුතු බව දක්වා තිබුණි. මෙම සැපයුම් කොන්ත්‍රාත්තුවට අදාළ ඇණවුම 2021 මැයි 21 දින නිකුත් කර මාස 06 දින 24 ක කාලයකට පසුව සැපයුම් සිදුකර තිබුණද, මෙම සැපයුම් කොන්ත්‍රාත්තුව සම්බන්ධව සැපයුම් කාල පරිච්ඡේදය දක්වා ගිවිසුම්ගත වී නොතිබුණු බැවින් ඉහත කොන්දේසිය පරිදි ප්‍රමාද අලාභ අයකරගැනීමට නොහැකි වී තිබුණි.

කොන්දේසි ප්‍රකාරව අදාළ ප්‍රසම්පාදන කටයුතු සිදු කළ යුතු වීම.

(ඇ) ආයතනික අංශය හා ගිණුම් අංශය සඳහා ජායා පිටපත් යන්ත්‍ර 02 ක් මිලදී ගැනීම.

මුදල් අමාත්‍යාංශයේ ආයතනික අංශය හා ගිණුම් අංශය සඳහා ජායා පිටපත් යන්ත්‍ර 02 ක් මිලදී ගැනීම සඳහා සීමිත මිල ගණන් යටතේ පෞද්ගලික ආයතනයක් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද එක් යන්ත්‍රයක මිල රු. 475,000 (බදු සහිත) ක් වශයෙන් යන්ත්‍ර 02 ක් සඳහා රු.950,000 ක ලංසුව තෝරාගෙන 2021 වර්ෂයේදී එම මුදල ඉහත සැපයුම් කොන්ත්‍රාත්කරු වෙත ගෙවා තිබුණි.

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(i) මෙම ජායා පිටපත් යන්ත්‍ර මිලදී ගැනීමට අදාළ ප්‍රසම්පාදන කටයුතු 2021 මාර්තු 22 දින ආරම්භ කර අමාත්‍යාංශය වෙත මාස 05 දින 12 ක් ප්‍රමාද වී 2021 සැප්තැම්බර් 03 දින අදාළ යන්ත්‍ර ලබාගෙන තිබුණි. එසේම මෙම ප්‍රසම්පාදනය ඉටුකර ගැනීමේදී රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය ප්‍රකාරව ප්‍රසම්පාදන කාලසටහන් පිළියෙල කර නොතිබුණි.</p>	<p>කාල රාමු සකස් කිරීමට නොහැකි වූ බව හා අදාළ භාණ්ඩ අමාත්‍යාංශය වෙත ලබා ගැනීම සඳහා වැඩිපුර කාලයක් ගත විය.</p>	<p>රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය ප්‍රකාරව ප්‍රසම්පාදන කාලසටහනක් පිළියෙල කර, ඒ අනුව ප්‍රසම්පාදනය සිදු කිරීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.</p>
<p>(ii) මෙම සැපයුම් කොන්ත්‍රාත්තුවට අදාළව ලංසු ලේඛනවල සඳහන් වූ කොන්දේසි යටතේ නියමිත දිනට අදාළ සැපයුම් සිදුකිරීමට කොන්ත්‍රාත්කරු අපොහොසත් වුවහොත් ප්‍රමාදවන සෑම දිනක් වෙනුවෙන් කොන්ත්‍රාත් මුදලෙන් සියයට 0.05 කට සමාන මුදලක් අඩුකරගත යුතු බව දක්වා තිබුණි. එම සැපයුම් කොන්ත්‍රාත්තුවට අදාළ ඇණවුම 2021 ජූනි 01 දින සිදුකර මාස 03 දින 02 කට පසුව 2021 සැප්තැම්බර් 03 දින සැපයුම සිදුකර තිබුණද, එම සැපයුම්</p>	<p>ප්‍රමාද ගාස්තු අය කිරීමක් සිදු නොකරන ලදී.</p>	<p>සැපයුම් කාල පරිච්ඡේදය දක්වා අංග සම්පූර්ණ ලෙස ගිවිසුම සකස් කර ගිවිසුම්ගත වීමට කටයුතු කළ යුතු වීම හා ගිවිසුමේ කොන්දේසි ප්‍රකාරව ප්‍රසම්පාදන කටයුතු සිදු කිරීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.</p>

කොන්ත්‍රාත්තුවට සම්බන්ධ සැපයුම් කාල පරිච්ඡේදය හා අදාළ කොන්දේසි දක්වා ගිවිසුම්ගත වී නොතිබුණු බැවින් ඉහත කොන්දේසිය පරිදි ප්‍රමාද අලාභ අයකර ගැනීමට නොහැකි වී තිබුණි.

- (iii) මෙම ප්‍රසම්පාදනය යටතේ 2021 සැප්තැම්බර් 03 දින අමාත්‍යාංශය වෙත ලැබුණු ඡායා පිටපත් යන්ත්‍ර 02 ක් සඳහා අදාළ සැපයුම් කොන්ත්‍රාත්කරු හට මුදල් ගෙවීමට ප්‍රථම අදාළ පිරිවිතරවලට අනුකූලද යන්න පිළිබඳව තාක්ෂණික නිලධාරියෙකුගේ සහතිකයක් ලබාගෙන නොතිබුණි. තාක්ෂණික නිලධාරියෙකුගේ පරීක්ෂාවට යොමු නොකළ අතර, ඉදිරියේදී මෙම දෝෂය වළක්වා ගැනීමට කටයුතු කරනු ලැබේ. සපයා ගන්නා ලද භාණ්ඩ නියමිත පිරිවිතර වලට අනුකූල ද යන්න තාක්ෂණික නිලධාරියෙකුගේ පරීක්ෂාවකට ලක් කර සහතික කරවා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.

3.4 වත්කම් කළමනාකරණය

වාහන කළමනාකරණය

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) අමාත්‍යාංශය සතු වාහන 28 ක්, රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශ කාර්යාලය, දෙපාර්තමේන්තු, සංස්ථා හා වෙනත් ආයතන වෙත නිදහස් කර තිබුණත්, ඒවා විධිමත් පරිදි පවරා දී නොතිබුණි.	තාවකාලික පදනම මත වෙනත් ආයතන වෙත ලබා දී ඇත.	විධිමත් පරිදි පවරා දීමට හෝ නැවත අමාත්‍යාංශය වෙත ලබා ගැනීමට හෝ කටයුතු කළ යුතු වීම.
(ආ) වෙනත් ආයතන වෙතින් අමාත්‍යාංශය වෙත විධිමත් පවරා ගැනීමකින් තොරව වාහනයක් ලබා ගෙන තිබුණි.	මුදල් අමාත්‍යාංශය වෙත එක් වාහනයක් පැවරී නොමැත.	විධිමත් පරිදි පවරා ගැනීමට හෝ නැවත එම ආයතන වෙත ලබා දීමට හෝ කටයුතු කළ යුතු වීම.

4. කළමනාකරණ දුර්වලතා

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) 2016 වර්ෂයේ සිට 2021 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභාව වෙත අභියාචනා 1024 ක් ලැබී තිබූ අතර, ඒවා අතරින් මතභේදකාරී බදු මුදල රු.113,154,326,286 ක් වූ අභියාචනා 569 ක් 2021 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් විභාග කිරීම ආරම්භ කර නොතිබුණි. විමසීම ආරම්භ නොකළ අභියාචනා 569 න් 227 ක් (සියයට 40) අභියාචනා ලියාපදිංචි කළ දින සිට 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනය වන විටත් විමසීම ආරම්භ නොකර වසර 02 (දින 721) ඉක්මවා පැවතුණි. ඊට අදාළ මතභේදකාරී බදු මුදලෙහි වටිනාකම එකතුව රු.47,726,623,490 ක් විය.</p>	<p>අලුතින් ලියාපදිංචි කරන ලද අභියාචනාවල නඩු විමසීම් ආරම්භ කළ හැකි වන්නේ, ඒ වන විට ආරම්භ කර ඇති නඩු විමසීම් අවසන් වන ප්‍රමාණයට පමණි. කෙසේවෙතත්, 2022 අගෝස්තු මාසය වන විටදී 2019 මුල් භාගයේ ලියාපදිංචි කළ අභියාචනාවල නඩු විමසීම් ආරම්භ කර ඇත.</p>	<p>බදු අභියාචනා විභාග කිරීම කඩිනම් කළ යුතු වීම.</p>
<p>(ආ) 2011 අංක 23 දරන බදු අභියාචනා පනතේ 10 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව කොමිෂන් සභාව වෙත ලැබූ සියලු අභියාචනාවන් සඳහා ඊට අදාළ තීන්දුව, අදාළ බදු අභියාචනා විමසීම ආරම්භ කර දින 270 තුළ ලබා දිය යුතු බව දන්වා තිබුණි. 2016 වර්ෂයේ සිට 2021 වර්ෂය දක්වා ලියාපදිංචි කර 2021 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් විභාග වෙමින් පවතින බදු අභියාචනාවලින් සියයට 58 ක් හෙවත් අභියාචනා 134 කට අදාළ මතභේදකාරී බදු මුදල රු.21,753,083,864 ක් වී තිබුණු අතර, එම අභියාචනා ලැබී දින 288 සිට දින 1515 ක් දක්වා කාලපරාසයක් ගතවී තිබුණත්, 2021 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් තීන්දු ලබා දී නොතිබුණි.</p>	<p>2011 අංක 23 දරන බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභා සංශෝධන පනතේ 10 වගන්තිය, අභියාචනාධිකරණයේ අර්ථ නිරූපණය අනුව මෙහෙයුම් වගන්තියක් මිස (Directory) විධානාත්මක (Mandatory) වගන්තියක් නොවේ. CA(TAX)17/2013, CA(TAX)09/2017 සහ CA/(TAX)/2017 යන නඩු තීන්දුවලදී මේ බව තහවුරු කර ඇත. නඩු විමසීමේ ප්‍රායෝගික ක්රියාවලිය ඉතා සංකීර්ණ වන අතර අදාළ පාර්ශවයන්ට අවශ්‍ය කාලය ලබා දීමට සිදුවේ. ස්වභාවික යුක්ති මූලධර්මය අනුව දෙපාර්ශවයටම සවන් දිය යුතුය. ඒ සඳහා බොහෝ නඩුවලදී වැඩි කාලයක් ගතවේ. එකී තත්ත්වය තුළ දින 270න් නඩු විමසීම අවසන් කිරීම ප්‍රායෝගික නොවේ.</p>	<p>පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව බදු අභියාචනා විභාග කර තීන්දු ලබාදීම කඩිනම් කළ යුතු වීම.</p>

- (ඇ) කොමිෂන් සභාවේ සංයුතිය පිළිබඳ පරීක්ෂා කිරීමේදී, 2011 අංක 23 දරන බදු අභියාචනා පනතේ 2(2) වගන්තිය අනුව නවදෙනෙකුට නොවැඩි සාමාජිකයින් අතරින් නිදෙනෙකු විශ්‍රාමික ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ හෝ අභියාචනාධිකරණ විනිසුරුවන් විය යුතුව තිබුණි. ඉතිරි සාමාජිකයින් භයදෙනා බදුකරණය, මුදල් හා නීතිය පිළිබඳ පුළුල් දැනුමක් සහිත අදාළ ක්ෂේත්‍රයේ විශාරද තත්ත්වයක් සහිත සාමාජිකයින් විය යුතුය. නමුත් දැනට පවතින සංයුතියක් පිළිබඳ පරීක්ෂා කිරීමේදී, සාමාජිකයින් නවදෙනාගෙන් සාමාජිකයින් පස්දෙනෙකුම විශ්‍රාමික ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ හෝ අභියාචනාධිකරණ විනිසුරුවන් වී තිබුණි.

නිවැරදිය.

බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභා පනත ප්‍රකාරව කොමිෂන් සභාවේ සංයුතිය සකස් කළ යුතු වීම.

- (ඈ) 2011 අංක 23 දරන බදු අභියාචනා පනතේ 8(3) වගන්තිය මගින්, බදු අභියාචනය සම්බන්ධ ගාස්තු කලින් කලට නීති මගින් තීරණය කළ යුතු නමුත් බදු අභියාචනා ඉදිරිපත් කිරීමේදී අය කෙරෙන ගාස්තුව රු. 2,500 ලෙස 2012 වර්ෂයේ සිට ස්ථාවරව පැවතුණි.

නිවැරදිය.

බදු අභියාචනා පනත ප්‍රකාරව බදු අභියාචනා ගාස්තු සංශෝධනය කිරීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.

- (ඉ) 2011 අංක 23 දරන බදු අභියාචනා පනතේ 11 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව, කොමිෂන් සභාව වෙත පැවරී ඇති බලතල (පනතේ 9(10) වගන්තිය) ප්‍රකාරව අභියාචනය කළ තක්සේරුව අඩු හෝ අවලංගු නොවන අවස්ථාවකදී, පිරිවැය පියවා ගැනීම වෙනුවෙන් උපරිමය රු.5,000 කට යටත්ව ගෙවන ලෙස අභියාචකට නියෝග කළ හැකිව තිබුණි. තෝරා ගත් නියැදිය වූ 2016 වර්ෂයේ සිට 2021 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා පැවති තක්සේරුව අඩු හෝ අවලංගු නොවූ අභියාචනා සම්බන්ධයෙන් ඊට අදාළ පිරිවැය ආවරණය කර ගැනීමට පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව කිසිදු අයකර ගැනීමක් කර නොතිබුණි.

මේ සම්බන්ධව තීරණය කළ යුත්තේ කොමිෂන් සභා සාමාජිකයින් නිසා කොමිෂන් සභාවේ අවධානයට යොමු කිරීමට කටයුතු කෙරේ.

බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභා පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව පිරිවැය ආවරණය කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.

(ඊ) උක්ත පනතේ 4 (2) වගන්තිය අනුව කොමිෂන් සභාවේ බදු අභියාචනා විමසීමකදී කොමිෂන් සභාව විසින් නම්කරන නීති උපදේශක කමිටුවේ සාමාජිකයන් දෙදෙනෙකුගේ සහභාගිත්වය ලබා ගත යුතුව තිබුණි. බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභාවේ ලේකම් විසින් මුදල් අමාත්‍යාංශය වෙත නිකුත් කළ 2021 නොවැම්බර් 30 දිනැති අංක. TAC/ADMIN/CMA/03/2018 ලිපිය මගින් නීති උපදේශකවරු 07 ක් පත් කර ඇති බව දක්වා තිබූ නමුත් පරීක්ෂා කරන ලද නියැදියට අදාළව බදු අභියාචනා විමසීමකදී උපදේශක කමිටු එක් සාමාජිකයෙකුගේ සහභාගිත්වයෙන් අභියාචනා විමසීම සිදු කර තිබුණි.

නිවැරදිය.

බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභා පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව අභියාචනා විමසීමේ කමිටු සාමාජික සහභාගිත්වය සහිතව අභියාචනා විභාග කළ යුතු වීම.

(උ) 2011 අංක 23 දරන බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභා පනතේ 7 වන වගන්තියේ 1 වන උප වගන්තියේ (අ) වගන්තිය ප්‍රකාරව අභියාචක විසින්, කොමිෂන් සභාව අභියාචනයක් පිළිබඳ තීරණය කරනු ලබන තෙක් වලංගුව පවතින, මතභේදයට තුඩු දී ඇති මුදලින් සියයට විසිපහකට සමාන මුදල් ප්‍රමාණයක බැංකු ඇපකරයක් තැබිය යුතුය. සසම්භාවීව තෝරා ගත් අභියාචනා ලිපිගොනු 26 ක උක්ත වගන්තියේ විධානවලට ඇති අනුකූලතාවය පරීක්ෂා කිරීමේදී කල් ඉකුත් වී ඇති බැංකු ඇපකර සහිත අභියාචනා ලිපිගොනු 17 ක ප්‍රමාණයක් පැවතුණි.

බදු ලිපිගොනු භාර නිලධාරීන් විසින් තමන් භාරයේ පවතින ලිපිගොනුවල දත්ත පද්ධතියක් සකස් කරගෙන ඇති අතර, ඒ අනුව බැංකු ඇපකර යාවත්කාලීන කිරීම සඳහා ලිපි නිකුත් කිරීම කරනු ලැබේ. බදු ලිපිගොනුවල බැංකු ඇපකර යාවත්කාලීන කිරීම සඳහා ලිපි නිකුත් කිරීම කරනු ලැබුවත් ඇතැම් අභියාචකයන් බැංකු ඇපකර ක්‍රමවත්ව යාවත්කාලීන කිරීම නොකරයි.

බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභා පනත ප්‍රකාරව බැංකු ඇපකර යාවත්කාලීනව පවත්වා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතු වීම.

(ඌ) තෝරා ගත් නියැදිය වූ 2016 වර්ෂයේ සිට 2021 දෙසැම්බර් 31 දක්වා තීන්දු ලබා දුන් අභියාචනා 323 ක් සම්බන්ධයෙන් පරීක්ෂා කිරීමේදී එක් බදු අභියාචනයකට තීන්දු ලබාදීමට අභියාචනය ලියාපදිංචි කළ දින සිට සාමාන්‍ය දින 1050 ක කාලයක් ගත කර තිබුණි. තවද, තෝරා ගත් නියැදිය වූ බදු අභියාචනා 323 කින් සියයට 80 ක් සඳහා තීන්දු ලබා දීමට වර්ෂ 2 (දින 720) කට වැඩි කාලයක් ගතකර තිබුණි.

කොමිෂන් සභා සාමාජිකයින් පත්වීම සම්බන්ධව සිදුවූ ප්‍රමාදවීම, රාජකාරිය භාර නොගැනීම හා ඉවත්වීම්, ස්ථිර කාර්යාල පරිශ්‍රයක් නොමැති වීම, කමිටු සාමාජිකයින් වරින් වර අසනීප වීම, කරුණු දැක්වීම සඳහා පාර්ශවයන් දිගින් දිගටම කල් ගැනීම, සමහර අවස්ථාවල පාර්ශවයන් පෙනී නොසිට කල් ඉල්ලා සිටීම, Covid-19 වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් රට වරින් වර වැසීම

බදු අභියාචනා සඳහා තීන්දු ලබා දීම කඩිනම් කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතු වීම.

වැනි හේතු නිසා දීර්ඝ කාලයක් පුරාවට කොමිසම කමිටු 3ක් යටතේ පවත්වා ගැනීමට අවස්ථාව නොලැබීම හේතුවෙන් බදු අභියාචනා විමසීම ප්‍රමාද විය. 2022.07.02 දින සභාපතිතුමා ඇතුළු සාමාජිකයින් 5දෙනෙකුගේ ධුර කාලය අවසන්ව, කමිටු 3ම අක්‍රියව පැවතුණි.

(එ) සලකා බලන ලද වර්ෂයන් වූ 2020 හා 2021 වර්ෂයන් හිදී පිළිවෙලින් කොමිෂන් සභාවේ රැස්වීම් වාර 344 ක් හා රැස්වීම් වාර 98 ක් පවත්වා තිබුණි. මෙහිදී බදු අභියාචනා කමිටු 03 කින් සමන්විත වූ මෙම කාලපරිච්ඡේදයන්හි මාස 4 ක් බැගින් බදු අභියාචනා කොමිසම ක්‍රියාත්මක නොවී තිබූ අතර කමිටු 3 ක් සැලකීමේදී එක් කමිටුවක් රැස්වීමේ වාර්ෂික සාමාන්‍ය 2020 හා 2021 වර්ෂයේදී පිළිවෙලින් 114 ක් හා 33 ක් වී තිබුණි.

නිවැරදිය.

බදු අභියාචනා කමිටු රැස්වීම් අඛණ්ඩව පැවැත්වීම කළ යුතු වීම.

(ඒ) බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභා පනතේ 7(1)(අ) වගන්තිය අනුව පනතේ උපලේඛන I හා උපලේඛන II යටතේ ඉදිරිපත් කර ඇති වගන්ති හා පනත් මගින් මතභේදයට ලක් වන බදු හෝ දඩ මුදලක් සම්බන්ධයෙන් කොමිසම වෙත අභියාචනා කිරීම සඳහා හිමිකමක් තිබුණි. 2018 අප්‍රේල් 01 දින සිට බලපැවැත්වෙන බදු නීතිය වූ 2017 අංක 24 දරන දේශීය ආදායම් පනත හා ඊට අදාළ එම පනතේ වගන්ති මෙම උපලේඛන තුළ ඇතුළත් නොවී තිබුණි.

නිවැරදිය.

දේශීය ආදායම් පනතේ වගන්ති ප්‍රකාරව බදු අභියාචනා කොමිෂන් සභා පනත සංශෝධනය කළ යුතු වීම

(ඔ) 2017 අංක 24 දරන දේශීය ආදායම් පනතේ 140 වගන්තිය ප්‍රකාරව පරිපාලන සමාලෝචනයක් කිරීමට ඉල්ලුම් කර දින 90 ඉක්ම ගිය විට ද බදු අභියාචනා කොමිසම වෙත අභියාචනා කිරීමේ අයිතිය හිමිවන නමුත් එම කරුණු පදනම් කර ගෙන බදු අභියාචන පනතේ 7(1) වගන්තිය සංශෝධනය කර නොතිබුණි.

නිවැරදිය.

- එම -

5. මානව සම්පත් කළමනාකරණය

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	ප්‍රධාන ගණන්දීමේ නිලධාරීගේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2021 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට අමාත්‍යාංශයේ සමස්ත පුරප්පාඩු සංඛ්‍යාව 63 ක් වී තිබුණි. ඒ තුළ ජ්‍යෙෂ්ඨ මට්ටමේ පුරප්පාඩු 18 ක් විය.	මේ වන විට අහෝසි කර ඇති ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති හා සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අමාත්‍යාංශයේ සේවය කරන ලද මාණ්ඩලික නිලධාරීන්ද මෙම අමාත්‍යාංශයේ පවතින පුරප්පාඩු සඳහා අනුයුක්ත කිරීමට කටයුතු කර ඇති බවත් හා ඉතිරි පුරප්පාඩු සඳහා නිලධාරීන් අනුයුක්ත කර ගන්නා තෙක් රාජකාරි ආවරණ පදනම මත නිලධාරීන්ට රාජකාරි පවරා ඇති බැවින්, අමාත්‍යාංශයේ කාර්ය සාධනයට අහිතකර ලෙස බලපෑමක් ඇතිවී නොමැත.	කාර්යසාධනයට අහිතකර ලෙස බලපායි නම් එම පුරප්පාඩු පිරවීම හෝ එලෙස බලපෑමක් ඇති නොවේ නම් අනුමත සේවක සංඛ්‍යාව සංශෝධනයට පියවර ගත යුතු වීම.
(ආ) මුදල් අමාත්‍යාංශයෙන් වැටුප් ගෙවමින් වෙනත් ආයතනවල සේවය සඳහා නිදහස් කරන ලද නිලධාරීන් 10 දෙනෙකු සඳහා 2021 දෙසැම්බර් 31 දිනට වැටුප් හා දීමනා ලෙස එකතුව රු.4,303,272 ක් ගෙවා තිබුණි.	සේවා අවශ්‍යතාවය අනුව ආයතන කිහිපයකින් කරන ලද ඉල්ලීම පරිදි එම ආයතන සඳහා තාවකාලිකව අනුයුක්ත කර ඇති නිලධාරීන් අතරින් අග්‍රාමාත්‍ය කාර්යාලය වෙත අනුයුක්ත කරන ලද නිලධාරීන් 07 දෙනෙකු මේ වන විට මෙම අමාත්‍යාංශය වෙත මුදා හැර ඇත.	සේවය කරන ලද ආයතනවලින් වැටුප් හා දීමනා ලබා ගැනීමට හැකිවන පරිදි විධිමත් ලෙස මුදාහැරීමට කටයුතු කළයුතු වීම.